

Fredningsnævnet for Nordjylland, sydøstlig del afholdt den 19. juni 2017 kl. 09.30 besigtigelse i nedennævnte sag som opfølgning på offentligt møde den 8. maj 2017 i:

FN-NJS- 42-2016:Forslag til fredning af Dania Kridtgrav

Der blev fremlagt:

Indsigelse af 15. maj 2017 fra fa. FL Smidth.

Nævnet var mødt ved formanden, dommer Torben Bybjerg Nielsen, det ministerielt udpegede medlem Poul Roesen og det kommunalt udpegede medlem Danny Juul Jensen.

For Miljøstyrelsen, København mødte Jørgen Heinemeier.

For Danmarks Naturfredningsforening mødte Kaare Tvedergaard Kristensen, Ole Guldborg og Kaj Edlund.

For Mariagerfjord Kommune mødte udvalgsformand Jørgen Hammer Sørensen og sagsbehandler Kenneth Jensen.

For Dansk Botanisk Forening mødte Flemming Thorning-Lund.

For Friluftsrådet mødte Børge Poulsen.

For Erhvervsparken Dania mødte Anna-Grethe Floor og Erik Sørensen, Hans Dieter Ley var mødt.

Fra Aarhus Universitet mødte Erik Thomsen,

For Mariagerfjord byråd mødte Finn Cilleborg og Erik Kirkegaard Mikkelsen,

Som interesseret mødte derudover blandt andre Jens Chr. Schou.

Forslagsstilleren v. **Kaare Tvedergaard Kristensen** indledte med at fremlægge kortbilag udvisende mødested for besigtigelse og 4 stop undervejs i besigtigelsen. Han oplyste igen, at fredningsområdet er på ca. 37 ha, hvoraf en del i lokalplan er udlagt til erhvervsområde, medens andre områder er udlagt til henholdsvis botanisk og geologisk interesseområde. Han gjorde atter opmærksom på divergensen i planforholdene. Hans Dieter Leys nuværende hestefold er medtaget i fredningsforslaget for at sikre pleje i området samt af landskabelige årsager for at forhindre bebyggelse samt sikre den frie udsigt til fjorden. Der er ikke fundet orkideer i dette område, medens der i dag indtil nu er fundet 4 orkidearter i Kridtgraven. Hans Dieter Ley har behov for at kunne anvende hestefolden til gavn for sine gødningsplaner. Erhvervsområdet er frem til 2005 udvidet ind i Kridtgravens bund, hvilket blev forsøgt igen i 2012. Dette blev forhindret af artsfredningsbekendtgørelsen. Der er ikke fremlagt et egentligt naturgenopretningsprojekt. Det er især skrænterne, der nu ønskes plejet på grund af opvækst af blandt andet pil – dog ikke skrænterne op mod Daniavej, der skal blot være udsigt.

Der foretoges besigtigelse.

Forslagsstilleren forklarede under rundvisningen, at det foreslåede stiforløb igennem Kridtgraven skal ikke egentlig etableres, men markeres. Stiforløbet langs øverste kant af Kridtgraven er tænkt med et forløb, hvor man kan se ned i Kridtgraven til dens bund. Der er i hele området en sammenhængende fortælling om natur, geologi og erhverv. Der er påtænkt en orkidépark i trekanten fra søen ud mod vejen og op mod stiforløbet. Det er Danmarks Naturfredningsforenings holdning, at dette areal ikke er tilstrækkeligt, da de særlige arter har behov for at kunne gro på et bredere område og derved overleve. Det er dog fredningsnævnet, der i sidste ende sætter fredningsgrænsen.

Dansk Botanisk Forening ved Flemming Thorning-Lund bemærkede, at dette område som kalkoverdrev er særdeles sjældent og værdifuldt set i dansk perspektiv og med en høj grad af artsdiversitet. Der er en del orkideer ud over purpurgøgeurten, således er der i dag på kort tid fundet 4 nye arter på stedet. Han finder, at græsningstrykket er passende i dag. Han ser gerne, at der foretages et skrab på ca. 1/25 af arealet eller ca. ½ ha for derved at skabe muligheden for at andre ligeartede arter kan komme til, såvel fra øst som fra vest, idet spredning af frø fra orkideer finder sted i flere hundrede kilometers afstand.

Jens Chr. Schou oplyste supplerende, at der er fundet én af de sjældne horndragere, der blandt andet er kendt fra Stevns Klint. Ved at etablere et skrab ville andre ved vindspredning kunne komme til og etablere sig.

Erik Thomsen oplyste, at den nederste del af bunden er ca. 1 mio. år ældre end de øverste lag. Der er 1/2 mio. år af kridttiden og 1/2 mio. år af tertiærtiden, men midt i disse tidsaldre er lagret et meget lille lerlag på få cm., som skyldes et meteornedslag i Mexico, hvorved der opstod en kæmpe støvsky. Denne lersky er lejret blandt andet her i Kridtgraven og er helt unik tydelig at se, også bedømt på verdensplan. Man skal således til Italien for at finde noget blot nogenlunde tilsvarende. Han foreslår, at der graves render på ½ meters dybde og 5 meter i bredden for at besøgende vil kunne se de forskellige tidsskabte lag i skrænten.

Erik Mikkelsen bemærkede, at historien ændrer sig hele tiden, også uanset fredning. Hvem skal bære et sådant skrab? For ham er gøgeurten ikke en argumentation for fredning. Den findes så mange andre steder, og det er vigtigt at opretholde muligheden for erhvervsudvikling på et tidspunkt i fremtiden, hvor det vil være af betydning for ejer og kommune. Dertil kommer, at der i dag ikke er offentlige midler til at passe området, som det i dag sker ad frivillighedens vej fra ejerne.

Ole Guldborg bemærkede, at det afgørende er, at en fredning vil sikre de særlige forhold for fremtiden, også når der er kommet andre, og måske lige glade ejere på området.

Erik Sørensen bemærkede, at man nok vil kunne sikre naturen for eftertiden ved pålæg af servitutter. Mængden af det hvide kridt er her hel speciel og det er vigtigt at sikre erhvervs-muligheden i den potentielle fortsatte gravning. Det vil blot betyde, at skrænten rykker længere ind i den bagved liggende mark.

Friluftsrådet anbefalede varmt fredningen og så gerne at man sikrer adgang til at vandre i naturen. Rådet arbejder for at sikre åben adgang, hvilket i dette tilfælde fint kan sikres ved en markeret trampesti, suppleret med kommunens formidling.

Anna-Grethe Floor tilkendegav, at hun ikke har aktuelle planer om at grave i området eller at iværksætte bebyggelse. Hun vil lade området henligge som det er i hendes ejertid, men naturligvis har arealerne en økonomisk værdi for hende. I øvrigt ville hun gerne vide, om der er tænkt på parkeringsforhold.

Kaare Tvedergaard Kristensen bemærkede, at det er der ikke særskilt.

Herefter afsluttedes besigtigelsen efter at alle 4 stoppunkter som angivet på sagsrejsersens kortbilag i det væsentlige blev forevist.

Nævnnsformanden tilkendegav, at det fortsat er muligt at fremkomme med indsigelser til forslaget. Sagsrejseren har derefter muligheden for at overveje en regulering af forslaget, der derefter igen sendes i høring. Nævnet vil derefter træffe afgørelse.

Referat af denne besigtigelse udsendes ikke, men lægges på fredningsnævnets hjemmeside.

Sagen udsat

Torben Bybjerg Nielsen